

Nefs, Akıl, Kalp ve Ruh nedir?

Yunus Emre hazretlerinin;

“Ete kemiğe büründüm,

Yunus diye göründüm” derken ne kastettiğini hiç tefekkür ettiniz mi?

İnsanı insan yapan şey nedir? Yunus Emre hazretlerini o kadar kıymetli ve farklı yapan şey nedir? Et ve kemiği midir? Bedeni midir?

Bu soruların cevabını Tam İlmihal'deki şu şiir çok güzel vermektedir:

Bu âdem dedikleri, el ayakla, baş değil,

âdem ruha denilir, surat ile kaş değil.

Beden et ve deridir, ruh bunun serveridir. (server=reis, başkan)

Hakkın kudret sırrıdır, ruhsuz kalıp hoş değil.

...

Beden hayvanda da var, hissi, onda pek artar.

Kurt gözü, keskinse de, nakş görür, nakkaş değil.

[dinimizislam.com] İnsan, ruh demektir. İşiten, tasarruf ve kuvvet sahibi olan, ruhtur. Beden, çalışmakla yorulsa da, ruh yorulmaz. İnsan, ruhu sayesinde ayakta durur. Akı, düşüncesi, ruhu sayesinde vardır. İnsanın, vücudu bir marangozun aletleri gibidir. İnsan ölünce, aletleri olmadığından, ruh bu aletlerle bir iş yapamaz. Ancak yine de, ruh ölü olmadığı için gider, gelir, insanları tanır.

[İslam Ahlâkı] İslam âlimleri buyuruyorlar ki, (Allahü teâlâ insanda üç şey yarattı: **Akıl, kalb ve nefis**. Bunların hiçbiri görülmez. Varlıklarını eserleri ile, yaptıkları işlerle ve dînimizin bildirmesi ile anlıyoruz. Akıl ve nefis dimağımızda, kalb göğsümüzün sol tarafındaki yüreğimizdedir. Bunlar, madde değildir. Yer kaplamazlar. Buralarda bulunmaları, elektriğin ampulde, miknâtinin endüksiyon bobininde bulunması gibidir.

Nefs, bedene tatlı gelen şeylere düşkündür. Bunların iyi, fena, faydeli, zararlı olduklarını düşünmez. Arzuları, İslamiyetin emirlerine uygun olmaz. **İslamiyetin yasak ettiği şeyleri yapmak, nefsi kuvvetlendirir. Daha beterini yaptırmak ister**. Fena, zararlı şeyleri, iyi gösterip, kalbi aldatır. Kalbe bunları yaptırarak, zevklerine kavuşmak için çalışır.

[Tam İlmihal] İnsanın nefsi bir sınır tanımaz. Yaptığı işler, hep aşırı, hep zararlı olur. Mesela hayvan susayınca, temiz suyu kolayca bulur, içer. Doyunca, artık içmez. İnsanı nefsi, doyduktan sonra da içirir. Sığır aç olunca, çayırdaki otlar. Doyunca, yatar, uyur. İnsan aç olunca, çayırdaki otları bulamaz. Bulduğu otlar arasında seçim yapması, seçtiğini soyup, temizleyip, pişirmesi lazımdır. Nefs, bu yorucu, usandırıcı işleri seve seve yaptırır. Fakat, hoşuna gideni, doyduktan sonra da

yidirir. Allahü teâlânın merhameti sonsuz olduğundan, nefsin insanı felakete sürüklemesine mani olmak istedi. Hem nefsin arzularına uymağı sınırlıyan, hem de nefsi temizleyip emmârelikten yani aşırı, taşkın olmaktan kurtaran emirler ve yasaklar gönderdi. Peygamberleri "aleyhimüssalevâtü vetteslimat" ile gönderdiği bu emir ve yasakların toplamına, (İlâhî din)ler veya (İslamiyet) denir. Bir insan, işlerini yaparken, İslam dinine uyarsa, nefsi, emmârelikten kurtulup, (mutmainne) olur. Bu zaman, şehveti ve gadabı faideli olarak çalışdırır.

(Din), insanları se'âdet-i ebediyyeye götürmek için Allahü teâlâ tarafından gösterilen yol demektir.

Allahü teâlâ, dinleri, nefsin arzularını, keyflerini kırmak ve taşkınlıklarını önlemek için göndermiştir.

İnsanlar niye hep nefslerine uymak ister?

Nefs-i emmâre, şehveti ve gadabı aşırı çalışdırıldığı için, buna uymak insana tatlı gelir. İslamiyete uymak ise, bu arzuları frenlediği, tahdîd ettiği için, insana acı, zor gelmektedir. Bunun için insan, İslamiyete uymak istemez. Nefse uymak ister. Saadete kavuşmak istemez. Felakete sürüklenmek ister.

Kalbin nefse aldanmaması için, kalbi kuvvetlendirmek ve nefsi zayıflatmak gerekir.

Dinimize uymak, kalbi kuvvetlendirdiği gibi, nefsi zayıflatır. Bu sebeple nefis, kalbin dinimize uymasını istemez. Dinsiz, imansız olmasını ister. Aklına uymayıp, nefesine uyan, bunun için dinsiz olmaktadır.

Kalbe güzel gelen şeyler ve nefse güzel gelen şeyler

[Tam İlmihal son sözünde kalbe güzel gelen şeyler ile nefse güzel gelen şeyler ve nefsin kalbi nasıl aldattığı şöyle anlatılmaktadır]

Kalb, hem nefse, hem his uzuvlarına bağlıdır. His uzuvları ne ile meşgul olursa, kalb ona bağlanır. İnsan güzel bir şeyi görünce, güzel bir ses duyunca, tatlı birşey alınca, kalb bunlara bağlanır. Bu sevgi insanın elinde olmaz. İnsan güzel birşey okuyunca, kalb, bunların manalarına, yazarına bağlanır. Güzel, tatlı demek, kalbe güzel, tatlı gelen şey demektir. **İnsan, çok defa hakiki güzelliği anlayamaz. Nefse güzel gelen ile, kalbe güzel geleni birbiri ile karıştırır.** Kalb kuvvetli ise, hakiki güzelliği anlayıp, onu sever, bağlanır. Âyet-i kerimeler, hadis-i şerifler, Evliyanın sözleri, dua, tesbîh gibi kıymetli şeyler, aslında güzeldir. Çok tatlıdır. Kalbin nefse bağlılığı azalınca ve nefsin elinden kurtulunca, bunları okuduğu, duyduğu zaman, bunların güzelliğini anlar ve bağlanır da, insanın haberi olmaz. Kur'ân-ı kerim okuyunca veya dinleyince, zikir yapınca, ibadetleri yapınca, Allahü teâlâyı sever. **Kalbi, nefsin elinden, baskısından kurtarmak için, nefsi ezmek, kalbi uyandırıp kuvvetlendirmek lazımdır.** Bu da, Resulullah'a uymakla olur. Muhammed aleyhisselama uyararak, kalbini nefsinin pençesinden kurtaran bir kimse, bir Velîyi incelerse, onun Resulullahın varisi, Allahın sevgili kulu olduğunu anlar. Allahü teâlâyı çok sevdiği için, Allahın sevdiğini de çok sever. Fakat, sevebilmek kolay birşey değildir. **Nefsin sevdiklerini, kalbin sevdiği hakiki güzellikler sanarak aldananlar çok olmuş, felakete sürüklenmişlerdir.**

Allahü teâlâ nefsi niçin yarattı?

[Tam İlmihal birinci kısım 13.maddede nefsin yaratılmasındaki hikmet şöyle izah edilmektedir]

Sual: Allahü teâlâ, nefsi yaratmasaydı, insanlar onun aldatmasından kurtulurdu. Kimse kötülük yapmaz, herkes Cennete giderdi. İyi olmaz mı idi?

Cevab: Bu dünyada, her mahlukta, herşeyde, Allahü teâlânın hem rahmet sıfatı, hem de kahr, gadab sıfatı tecellî, zuhûr etmektedir. Su, insanların, hayvanların ve nebatâtın yaşamaları için, temizlik için, yemek, ilaç yapmak için lazım olduğu gibi, denizde binlerce insan boğulmakta, sel suları evleri yıkmaktadır. Soğuk su içen, hasta olmaktadır. Ateş, ekmek, yemek pişirmek için, kışın ısınmak için lazım olduğu gibi, içine düşeni yakmaktadır. Elektrik, çok yerde işimize yaradığı halde, yangına sebep olmakta, insana çarpınca, hemen öldürmektedir. Her ilaç, bir derde deva olduğu halde, fazlası zararlı olmaktadır. Herşey de böyledir. Nefs de bunlar gibidir. Hem faydeli, hem zararlı tarafları vardır. Nefsin yaratılması, insanların yaşaması, üremesi ve dünya için çalışmaları ve ahiret için cihad sevabı kazanmaları içindir. Allahü teâlâ, nefsi böyle nice faydeler için yarattı. Fakat, nefs, tegaddî ve tenâsül lezzetlerine doymaz. Allahü teâlâ bütün insanlara merhamet ederek, acıyarak, nefse hakim olup, zararlı arzularını önlemeleri için, akıl da yarattı. Akıl, insan dimağı vâsıtası ile, his uzuvlarından, şeytândan ve nefsdan kalbe gelen arzuları inceliyerek, iyilerini kötülerinden ayıran bir kuvvettir. Ayırırken yanılmazsa (Akl-ı selîm) denir. Allahü teâlâ, ayrıca Peygamberler göndererek, hangi şeylerin faydeli, iyi ve hangi şeylerin zararlı, fena olduklarını ve nefsin bütün arzularının kötü olduğunu bildirdi. Akıl, nefsin isteklerini, Peygamberlerin iyi dedikleri şeylerden ayırıp, kalbe bildirir, kalb de, aklın bildirdiğini ihtiyar ederse, yani tercih ederse, nefsin arzularını yapmağı irade etmez. Yani dimağ [beyin] vâsıtası ile, hareket uzuvlarına bunu yaptırmaz. Kalb, islamiyetin iyi dediklerini, ihtiyar ve irade eder ve yaptırırsa, insan saadete kavuşur. Kalbin, iyiden, kötüden birini ihtiyar ve irade etmesine (Kesb) denir. İnsanın hareket organları, dimağına, dimağ da kalbine tabidir. Kalbin emrine uygun hareket ederler. Kalb, dimağ vâsıtası ile his organlarından ve ruh vâsıtası ile taraf-ı ilâhîden ve akıldan, melekten, hafızadan, nefsdan ve şeytândan gelen te'sîrlerin toplandığı bir merkezdir. **Kalb, akla uyunca, nefsin yaratılmış olması, insanların sonsuz nimetlere kavuşmalarına mani olmaz.** Kalbin nefse aldanmaması, ona uymaması, nefs ile (Cihad-ı ekber) olur. Allahü teâlâ, cihad edenlere, Cennette yüksek dereceler vereceğini bildiriyor. **Nefs, insanların cihad sevabına kavuşmalarına, meleklerden üstün olmalarına sebep olmaktadır.]**

Kalp nedir?

Kalb, göğsümüzün sol tarafındaki et parçası değildir. Buna, yürek denir. Yürek, hayvanlarda da bulunur. Kalb, yürekte bulunan bir kuvvettir. Görülmez. Ampulde bulunan elektrik cereyanı gibidir. Buna, gönül diyoruz. Ampul yürek ise, ışığı da kalbdır, buna gönül de denir.

Gönül insanlarda bulunur, hayvanlarda bulunmaz. Bedendeki bütün aza, kalbin emrindedir. His uzuvlarımızın duydukları bütün bilgiler kalbde toplanır. İnsanın, inanmak, sevmek, korkmak, kalbindedir. İtikad eden, yani iman eden, kâfir olan, kalbdır. Kalbi temiz olan, dine uyar. Kalbi kötü olan dinden kaçır. Güzel, iyi ahlakın ve kötü huyların yeri kalbdır. Allahü teâlâ dinlerini Peygamberleri, kalbi temizlemek

için gönderdi. Kalbi temiz olan, herkese iyilik eder. Dünyada rahat, huzur içinde yaşarlar. Ahirette de, ebedi, sonsuz saadete kavuşurlar.

Kalb, ruh ile nefis arasındaki bir köprü gibidir. Marifetler, feyzler kalbe ruh vasıtası ile gelir. Kalb, his organlarına da bağlıdır. His organları, ne ile meşgul olursa, kalb ona bağlanır.

İnsanı Allahü teâlânın rızasına, sevgisine kavuşturan yol kalbdir. İnsanı Allahü teâlâdan uzaklaştıran şeylerin en zararlısı, dünya sevgisi yüzünden kalbin kararmasıdır. Bu sevgi, kötü arkadaşlardan ve lüzumsuz ve zararlı şeyler seyretmekten hâsil olur. Faydasız kitap, [roman, hikâye, gazete, dergi] okumak, lüzumsuz şeyler konuşmak, bu sevgiyi arttırır. Kadın ve kadın resimleri [resimli dergi, filmler, tv] seyretmek, şarkı, çalgı dinlemek, bu sevgiyi kalbde yerleştirir. Bunların hepsi, insanı Allahü teâlâdan uzaklaştırır.

Namaz kılmak, kalbi temizler. Günahların affedilmesine sebep olur. Fakat, kulluk vazifesi olduğunu düşünmeden, şehvetlerini, dünya çıkarlarını düşünerek kılınan namaz, şartlarına uygun olup, sahih olsa bile, dünyada ve ahirette faydası olmaz. Namaz kılariken, Allahü teâlânın büyüklüğünü, Onun emrini yapmayı düşünmek lazımdır. Ancak, böyle kılınan namaz, kalbi temizler, insanı kötülük yapmaktan korur.

Kalbi temizlemek

Sual: Kalbi temizlemek için ne yapmalıdır?

CEVAP

Kalbi karartan günahlardır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Bir kimse, günah işlediği zaman kalbinde siyah bir nokta hasıl olur. Eğer tevbe ederse, o leke silinir. Tevbe etmeyip tekrar günah işlerse, o leke büyür ve kalbin tamamını kaplar, kalb, kapkara olur.) [Harâiti]

Günahlar kalbi kararttığına göre günaha sebep olacak şeylerden kaçmak gerekir.

Günah işleyince, hemen tevbe ve istiğfar etmelidir. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Paslanan her şeyin bir cilası vardır. Kalbin cilası "Estağfirullah" demektir.) [Deylemi]

Ölümü çok hatırlamak da, oruç tutmak da kalblerin pasını siler. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Her ay 3 gün oruç tutanın kalbinin pası temizlenir.) [Nesai]

(Su değdiği, [rutubette kaldığı] zaman demirin paslandığı gibi, kalbler de [günah yüzünden] paslanır.) Orada bulunanlar, (Kalblerin cilası nedir ya Resulallah) dediler. Peygamber efendimiz buyurdu ki: (Ölümü çok hatırlamak ve Kur'an-ı kerim okumaktır.) [Beyheki]

Müminin kalbi temizdir. Fâsıkların kalbi kirlidir, karadır. Kâfirlerin kalbi ise simsiyahtır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Müminin kalbi temizdir, orada parlayan bir ışık vardır. Kâfirin kalbi simsiyahtır ve terstir.) [Taberani]

Akıl nedir? Ne işe yarar?

[Namaz kitabı] Dünyada iyi, faideli şeyler, kötü, zararlı şeylerle karışıktır. Saadete, rahat ve huzura kavuşmak için, hep iyi, faideli şeyleri yapmak lazımdır. Allahü teâlâ çok merhametli olduğu için, iyi şeyleri kötülerden ayıran bir kuvvet yarattı. Bu kuvvete (Akl) denir. Temiz ve sağlam olan akıl, bu işini çok iyi yapar, hiç yanılmaz. Günah işlemek, nefse uymak, akli ve kalbi hasta yapar. İyiyi kötüden ayıramaz.

[Tam İlmihâl] Akl, bir (Kuvve-i derrâke)dir. Yani anlayıcı bir kuvvettir. Hakki bâtıldan, iyiyi kötüden, faideliyi zararlıdan ayırd etmek için yaratılmıştır.

Akl, başlıca iki kısımdır: (Selîm akıl), (Sakîm akıl). Bunların her ikisi de akıldır. Tam selîm akıl, hiç yanılmaz, hatâ etmez. Pişmân olacak hiçbir hareketde bulunmaz. Düşündüğü şeylerde aslâ hatâ etmez. Hep doğru ve sonu iyi olan işlerde bulunur. Doğru düşünür ve doğru yolu bulur. İşleri hep doğrudur. Böyle akıl, ancak Peygamberlerde "aleyhimüssalâtü vessalam" bulunur. Her başladıkları işde muvaffak olmuşlardır. Pişmân olacak, zarar görecektir birşey yapmamışlardır. Bunların aklına yakın, Eshab-ı kiramın, Tabiin ve Tebe-ı tabiinin, din imamlarının "rıdvânullahi aleyhim ecmain" akıllarıdır. Bunların akılları, ahkam-ı islamiyyeye uygun akıllardır. Onun için, bunların zamanında, islamiyet genişledi. Müslümanlar çoğaldı. Tarihi iyi anlıyan, bunu pek iyi görür. Sakîm akıllar, bunların aksi, tam tersi olan akıllardır. Düşündükleri şeylerde ve yaptıkları işlerde yanılır. Hepsisi üzüntüye, pişmânlığa, zarara, sıkıntıya sebep olur.

Bu iki kısım akıl arasında, çok ve çeşitli dereceler vardır. Şunu da bildirelim ki, müminlerin, dini akli ve dünyevî akli olduğu gibi, kafirlerin de, dini ve dünyevî akli vardır. Kafirin dünya işlerine eren akli, ahiret işlerine eren aklından üstün olduğu gibi, müminin ahiret işlerini anlıyan akli, dünya işlerini anlıyan aklından üstündür. Fakat, bu hâl devamlı değildir. Dünya geçer, biter. Geçici işlere yarayan akıl, devamlı olan, bitmeyen işlere yarayan akıldan daha kıymetli olamaz.

Akl, göz gibidir, din bilgileri de ışık gibidir

Akl, göz gibidir, din bilgileri de ışık gibidir. Yani insanın akli, gözü gibi za'îf yaratılmıştır. Gözümüz, maddeleri, cisimleri karanlıkta göremiyor. Allahü teâlâ, görme âletimizden faidelenmemiz için, güneşi, ışığı yaratmıştır. Güneşin ve çeşitli ışık kaynaklarının nuru olmasaydı, gözümüz işe yaramazdı.

Aklımız da, yalnız başına ma'neviyyâtı, faideli, zararlı şeyleri anlayamıyor. Allahü teâlâ, aklımızdan faidelenmemiz için, Peygamberleri, İslamiyet ışığını yarattı. Peygamberler, dünyada ve ahirette rahat etmek yolunu bildirmeseydi, aklımız bulamaz, işe yaramazdı. Tehlikelerden, zararlardan kurtulamazdık.

Fen vâsitaları, mevki, rütbe, para ne kadar bol olursa olsun, Peygamberlerin "aleyhimüssalevâtü vetteslimat" gösterdiği yolda gitmedikçe, hiçbir ferd, hiçbir cemiyet mes'ûd olamaz. Ne kadar neş'eli, sevinçli görünseler de, içleri kan ağlamaktadır. Dünyada da, ahirette de rahat ve mes'ûd yaşayanlar, ancak, Peygamberlere uyanlardır. Rahata, saadete kavuşmak için, müslüman olduğunu

söylemek, müslüman görünmek yetişmez. Müslümanlığı iyi öğrenmek ve emirlere, yasaklara uymak lazımdır.

[Günümüz bilim adamları, İslam alimlerini ve kitaplarını tanımak nimetine kavuşamadıkları için, Allahü teala'nın insanda yarattığı kalp, akıl, nefis gibi kuvvetlerden habersizler ve insanı sadece biyolojik yönü ile ele alıyorlar. Bedenden ibaret olduğunu zannettikleri insanın mutluluğu, rahatlığı için de beden gıdasını almanın ve bedeni hastalıktan korumanın yeterli geleceğini düşünüyorlar. Fakat durumun düşündükleri şekilde olmadığını da elde ettikleri kötü sonuçları gözlemleyerek anlıyorlar, çünkü bedensel ihtiyaçları karşılanan pek çok kişinin mutlu, huzurlu olmadığını, hatta bazılarının intihar etme noktasına gelecek kadar büyük bir ızdırap içinde olduğunu görüyorlar. Biyolojik olarak ihtiyaçları karşılandığı için mutlu olması beklenen insanlarda türlü türlü psikolojik hastalıklarla, problemlerle karşılaşmakta ve bunlar karşısında da çaresiz kalınmakta. Bütün bunlar, bilim adamlarını farklı tanımlamalar yapmaya sevk etmekte. Hatta bu hususta dünya sağlık örgütünün yaptığı sağlık tanımında bedensel olarak iyi olmanın yeterli olmadığı, tam bir iyilik haline sahip olmak gerektiği söylenmekte ise de tam bir iyilik haline nasıl erişilebileceğini bilemedikleri için yine başa dönmekte ve kısır bir döngüye düşülmekte. Evet, insanın gıda almaya ve hastalıktan korunmaya ihtiyacı var, fakat insan sadece biyolojik yönden ibaret değil ki! Allahü teala'nın insanda yarattığı başka yönler de var ve bunların her birinin gıdası ve hastalıkları ayrı ayrı. Yani insanı bir bütün olarak ele almak ve buna göre hareket etmek lazım ki bunun da tek yolu İslamiyet'i bilmekten ve İslam alimlerini tanımaktan geçiyor.]

Hikmet ehli zatlar buyuruyor ki:

Bedenimizin sıhhati için, sabahtan akşama kadar yiyip içiyor, her türlü gıdayı alıyoruz. Beden gıdasını almayınca öleceği gibi, ruh da gıdasını almazsa ölür. Vücut topraktan yaratıldığı için gıdası toprak maddeleri, ruh ise âlem-i emirden yaratıldığı için gıdası âlem-i emirdendir. Kur'an-ı kerim ve doğru din kitabı okumaktır, namaz kılmaktır, sohbet yani dinden bahsetmektir.

Dengeli, olgun insan, bedeni ve ruhu sıhhatte olan insandır. Herkeste, her ailede, bir sıkıntı hastalığı var, çünkü beden ve ruh beslenmiyor, denge bozukluğu meydana geliyor. Bu denge bozukluğunu gidermek için de, bütün dünyada kurulan hastaneler bir çare bulamıyor. Özellikle gayrimüslim ülkelerdeki hastane sayısı pek çoktur. Yalnız bu dünyaya inandıkları ve âhiretten mahrum kaldıkları için, acaba ne kadar daha çok yaşayabiliriz gayesiyle, neredeyse bütün paralarını tedaviye ayırıyorlar.

Ruhun düzelmesi için, ruhun gıdasını alması gerekir. Ruhun, kalbin gıdası dindir, ilimdir. Din kitabı okumayanın, dinî sohbet yapmayanın, gönlü yani kalbi ölür. Önce hastalanır, zayıflar, birdenbire ölmez. Zayıfladıkça da, bedende olduğu gibi, derecesine göre sıkıntılar, anormallikler meydana gelir. Vücut zayıfladıkça, bu zayıflık insanda acılar, ızdıraplar meydana getirir. Bu hastalık bedene de yansır, bedende de bazı alametler meydana gelir. Netice itibariyle tedavi edilemezse, hayatı sona erer. İşte bunun gibi, ruhun hastalıkları da tedavi edilmezse sonunda ruh ölür, yani imanını kaybeder.

Bedene faydalı gıdalar olduğu gibi, bedeni tahrip eden zehirler de vardır. Bedeni ve ruhu beraber tahrip eden zehirler, haramlardır. Hem ruhu, hem bedeni dejenere eden, ikisini de hasta eden, ondan sonra ölüme sürükleyen, haramlardır. Haramlar da bellidir, hepsi kitaplarda yazılıdır. Kur'an-ı kerimde bunlar bildirilmiş, Peygamber efendimiz de, ümmetine açıklamıştır. Kumar, içki, zina, yalan, gıybet, kul hakkı, kalb kırmak gibi bütün haramlardan çok sakınmak gerekir. Günahlara devam etmek imanı zayıflatır ve sonunda ruhun ölümüne yani imansız olmaya sebep olur. Bunun için küçük büyük bütün günahlardan sakınmaya çalışmalıdır.

[İnsanın seadeti, huzuru manevi yönünün gıdasını almaya ve hastalıktan koruyup kurtarmaya bağlı, fakat bunun önünde önemli bir engel var, o da nefsimiz. Nefsimiz, manevi yönümüzün gıdası olduğu bildirilen İslamiyet'in emirlerini, mesela namazı, orucu, din kitabı okumayı, emr-i maruf yapmayı istemez. Görünmeyen yönün hastalanmasına, zehirlenmesine sebep olduğu bildirilen şeyleri ise insana yaptırmak ister, mesela ahlakı bozacak işler yapmayı, kötü filmler seyretmeyi, kötü romanlar okumayı, fuhuş söz söylemeyi, kızlarla gezmeyi, diskoya-bara ve her türlü kötü yerlere gitmeyi teşvik eder. Bütün bunları başaramazsa dahi en azından insanın vaktini ahiretini kazanmaya vesile olacak dolu şeylerle geçirmesini istemez, boş şeylerle, mâlâyânî ile geçirtmek ister. Bunların dünya ve ahiret felaketine sebep olacağını bilse dahi insanı bu tarafa sürüklemeye çalışır.

Mesela doğru yazılmış bir din kitabı okuması tavsiye edildiğinde pek çok insana o kadar zor gelir ki... Halbuki o yaşa gelinceye kadar on binlerce test sorusu çözmüştür, pek çok ders kitabı karıştırmıştır, faidesiz pek çok roman okumuştur. Ama ötekisine bir türlü başlayamaz, ne zaman eline almak istese bir bahane ile karşılaşır. Herhangi bir bahane ortadan kalktığında, yerine yenisinin bulunmasında hiç zorlanılmaz. Halbuki insan bilmez ki bu bahanelerin kaynağı nefstir ve nefis hiçbir zaman doğru din kitabı okumaya sıra gelmesini istemeyecektir, her seferinde insanı, mantıklı zannedeceği yeni bahanelerle oyalayacaktır.

Kilo vermek için veya spor yapmak için koşu parkurlarını sabahın çok erken vakitlerinde dolduran insanları görüyoruz. Sabahleyin uykularından feragat eden, erkenden üstünü başını giyip uzak mesafelerdeki koşu parkurlarına giden, yarım saat, bir saat koşturup sırlıklam terleyen, sonra da yorgun halde eve gelmesine rağmen duşunu alıp yaptıklarından keyifle, memnuniyetle bahseden bir insana, acaba dört rekat olan sabah namazını kılmak söylendiğinde neden bu kadar zor geliyor olabilir? Halbuki ötekisi gibi zahmetli pek çok şeyi yapmayacak, sırlıklam terleyip enerjisini son raddeye kadar zorlamayacak, sadece abdest alacak ve dört rekat namaz kılacak ve yaptığı bu işi Allahü teala emrediyor ve sonsuz nimetlere kavuşmanın anahtarı olduğunu bildirmiş. Niye ötekisini üşenmeden yapan insana, vazifesi olan namaz bu kadar ağır geliyor? Vücut geliştirme salonlarında saatlerce ağır yükleri büyük bir hevesle kaldıran, bütün enerjisini tüketecek şekilde kendini zorlayan, sırlıklam oluncaya kadar çalışacak kadar sağlığı yerinde olan bir kişiye, fiziksel anlamda bunların onda biri kadar bile bir efor gerekmeden kılacağı namaz niye bu kadar zor geliyor? Bunun da sebebi, yine insanın nefsi, çünkü nefis, ruhun ve kalbin gıdası olan, İslamiyet'in emirlerini yaptırmak istemez, namaz kıldırmak istemez, oruç tutturmak istemez, hayırlı işleri yaptırmak istemez.

İnsan, nefsinin bu özelliklerini bilir, tanır ve onu dinlemez, kontrol altına alıp ona esir olmaz ise dünya ve ahirette mutlu olma yoluna girmiş olur.]

Düşmanını tanımayan dostunu bulamaz. Nefsini tanımayan Allah'ı tanıyamaz, nefsini tanıyan Allah'ı tanır. Nefsten kurtulmadıkça, insan kendini emniyette hissedemez. En büyük mücadele nefisle olmalıdır.

[Nefse uymamak güç bir şeydir. Bunu yapabilmek için nefsi muhasebe etmek ve terbiye etmek gerekmektedir. Bunun nasıl yapılacağı "Kıyamet ve Ahiret" kitabımızın "Nefs muhasebesi" bahsinde uzun anlatılmaktadır.]

Kaynaklar: Tam İlmihâl Seâdet-i Ebediyye, Mektûbât-ı şerif, İslâm Ahlakı, Kıyamet ve Ahiret, Namaz kitabı, dinimizislam.com sitesi.